

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף י"א י"ב

הלכות השכמת הבוקר ה"ד

אות י' - טו

מכון

הליכות נועם

halicot.noam@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' **0527111070**

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

לקוטי הלכות או"ח דף י"א - י"ב השכמת הבוקר הלכה ד' אות י-טו

כשלומו ענין ההגה בלקו"ה, יש לרשום ביומן בתאריך של ההגה, אותה ההלכה שלמד, ולחיות עם זה בשעת מעשה

נקדים בכלל ענין הזכרת המועדים בסדר הלימוד בלקוטי הלכות, שזה מצוי מאד בדב"ה"ק שמבאר פנימיות ענין אותו המועד ע"פ התורה הנלמדת, והנה לפנינו אריכות גדולה בענין חנוכה, ויש שואלים 'עוד לא הבנתי את הענין, מה אתה מסביר לי את החג כעת' ועוד הרי יש לנו עוד חמשה חרשים עד החנוכה, לכן טוב לרשום בלוח או ביומן האישי בתאריך של חנוכה, לזכור שלפני חמשה חרשים למדתי הלכה פלונית שמדבר מענין החנוכה, ובזה האור תוכל להזכר להתעורר בזמן החנוכה לפי האור הנלמד כאן, ותוכל להדליק הנרות באור הדברים הנלמדים כעת. כי אם לא תלמד כעת, מה יהיה לך במח כשיגיע חנוכה?

מהרנ"ת מצרף כולל ענין החנוכה להשגות אלקות, כדי לקרב את הענין לכל אחד, נר איש וביתו

ונקדים תחילה, כי עד הנה דיבר ממה שהרבי מלמד השגות אלקות, לחיות עם אמונה, חיים אחרים לגמרי. רבינו נותן לנו זה צמצומים ודרכים שיוכל האדם לשנות את השכל שלו, ולהיות יהודי אמיתי. ובכל מה שקורה לו, הוא בטוח שהשי"ת עשה כך, הן רווח הן הפסד, ה' עשה בוודאי, וניגש לתפילה בהתלהבות שזה עיקר חיותו. זהו כחו של רביה"ק להביא כל אחד להשגות אלקות. והוא בכח הצדיקים המופלגים במעלה כמ"ש להלן.

ואם יאמר האדם, הרי כל זה שייך למי שהוא בר הכי, יהודי חסידי, מקובל, בעל מח, לא לאנשים פשוטים, לכן יורד ר' נתן ללמד אותנו את כל ענין השגות אלקות כלפי אור החנוכה, שהיוונים בקשו להסתיר האור, ונתגלה נס חנוכה שכל אדם בעולם לוקח נר ומדליק למטה מעשרה טפחים, בלילה, בחוץ, במקום רחוק מאד, והנה כן שייך להמשיך שם הארה. ור' נתן מסיים שזהו בחי' הצדיקים המופלגים שתקנו להדליק נר חנוכה, שע"ז יש כח להמשיך השגת אלקות על כל אחד ואחד בביתו אפי' כמו שהוא, אפי' כמו שהוא.

כי למעשה, אחר כל מה שאנו לומדים, תגיד לי בפשטות מה זה השגות אלקות? זהו דעת שמצומצם באותיות שאתה מבין. כמו שלמדת הלכה ראשונה שצריך למצוא בך נקודה טובה, הנה אם אתה חי עם זה, ואתה מתחזק שה' איתך, זהו השגות אלקות!

דרך השגות אלקות לדרי מעלה

כי בוודאי יש אנשים כשרים וגבוהים שמבינים מהו השגות אלקות, אדם בריא נורמלי, שעלה מעלה מעלה בעבודת התורה ועבודה, ומתנהג בקדושה ופרישות בכל דבר, ולא נותן ליצר הרע לנגוע בו ימים ושנים, ואצלו ממש השגות אלקות, כפי מה שקיבל מרבו, ויש שמשגיגים יותר באריז"ל ורש"ש, וכמ"ש רבי אלימלך שהצדיקים מטיילים בהיכלות. מי שמשגיג את זה באמת, זה ממש שלו. אנשים שלמים זכו לדברים מופלאים ועוברים את ה' באמת, אחר ואחר זה שתיים, זהו זה, הכל פשוט כבר.

המדרגה הממוצעת שכולנו צריכים לזכות לזה, הוא להתחזק באמת להכנס לעבודת ה', ולא להתפעל מכל מיני קושיות המבלבלים, רק לזכור שאין עוד מלבדו ית', ולזכור שה' נמצא בכל דבר, ולהתחזק בכל דבר שעושה, להכניע את הרע ולהעלות את הטוב, ולשמח עצמו בעבודת ה' בתפילה והתבודדות ומעשים של בירורים בקדושה וטהרה, ולהתחזק מאד בזה, לא להיות בטלן, רק ללמוד עוד לימודים בזה. ספר לקוטי הלכות מלמד את כל הנושא הזה, וזה כולל ספרי הבעש"ט והמגיד ותלמידיו הק', שם כתוב באר היטב כל דרך השגות אלקות בצמצומים רבים מאד, בצמצומים שלהם, איך ללכת ביראה ואהבה, איך לברר ולהתקדש ולהטהר. הצמצומים של האריז"ל הם יותר עמוקים, וכן של הרש"ש יותר פרטים בזה, אשרי מי שזוכה לזה. אולי יש כמה מאות שזכו לזה.

גם דרי מעלה צריכים רחמים להחזיק מעמד בזמן נסיון

אך לעומת זה יש כמה אלפים ורבות שמתבלבלים מזה, ויש להזהר שלא לפגוע בהם, היינו בנו, רק מי שעוסק בזה יעסוק בשקט ויתחזק, וכן יש בעיה שמי שכן זוכה לכל הנ"ל, יש גם הרבה ירירות וספיקות, ואין שום עצה לזה, רק לזכות לצמצום לתוך המחלה שלך, לכל רגע ורגע, בפרט גם מי שזוכה למדרגות גדולות, מה שעובר על אדם בעוה"ז, ה' ירחם, איזה טעויות יכולים לטעום, ומה שיצר הרע מפיל את האדם, כידוע דברים אלה באר היטב. וכ"ש מה יעשה כל אדם פשוט שהתחיל לטעום קצת, וצריך להכנס יותר בעבודת ה'.

ומעטים מאד זוכים להשאר בגדר שאפשר לקרוא לזה 'נורמלי', אין הכוונה למחלות נפש, אלא מרוב הספקות והבלבולים מה שעובר בנפש האדם, חסרון מציאות האור של השגות אלקות שמאיר את החיים שלך, שעיי"ז הוא נשאר בחושך, העבודה לא עבודה, יודעים רק קצת מה שידוע, ולמעשה עובר עליך ואתה בחוץ, לרפאות אדם זה עבודה הכי קשה, קשה מאד לשנות בן אדם.

רבינו לקח על עצמו לשנות אותנו, כמה הוא מצליח וכמה לא? אתה לבד יודע, זה לפי מה שאתה רוצה!

רבינו נותן לכל אחד השגות אלקות, למלאות את כל מה שהחסרנו, מי שכן זכה, צריך להחזיק מעמד, עצה לעמוד נגד המחלוקת. עצה לתפילה והתבודדות. עצה של התחלות. וכל ענין הזה, כמו שיש להשיג אלקות וצמצומים בלשונות הזה"ק, עיקר דרכי ההשגה הוא בלשון הבעש"ט, להשיג שה' נמצא פה, כמו שר' נתן מזכיר בכל הלכה והלכה, ומדבר בדרך פשוט, לא בדרך ששייך למורם מעם, אלא פשוט לחשוב מהשי"ת, אם ממדות וכו', לפי הידיעות שלך. העיקר שתחזיק מעמד, ותמצא דרך להיות רציני, לא לרמות את עצמך, וגם להיות בשמחה תמיד. יש בזה הרבה צמצומים.

ויש כ"כ הרבה צמצומים בזה, שאפי' ר' נתן לא נכנס לכל הצמצומים שיש בזה, שזהו ענין ההתבודדות של כל אחד בעצמו, או עם חברים טובים, שזהו הביאורים שצריך לבאר עד אין קץ, ר' נתן מלמד לנו כלליות הדבר שזהו העיקר.

השגות אלקות לדרי מטה היא בפנימיות אור החנוכה

כלליות הרבר שה' הוציאנו ממצרים וגילה בעולם מציאות של השגות אלקות, גילה את הרעת. והרעת הזו, אנו כ"כ רחוקים מזה היום. יש כאן רבי שמגלה השגות אלקות, האם שייך שהרבי יהיה לו סבלנות גם אלי, הרי אפי' אם אני מבטיח להיות צדיק שבוע, אחרי שבוע ה' ירחם לאיזה שאול תחתית נפלתי, מה שעובר על אדם, שאין מי בעולם שיטפל בזה, וזה עוד לפני המדות רעות וקשות. מי יש לו סבלנות לדבר אתי בכלל.

זהו המתגלה מתוך הענין של חנוכה. לאחר שלמדנו שיש השגות אלקות בעולם, בחנוכה מתגלה השגות אלקות לכל המקומות הנמוכים. ולכן הזכיר ענין התפילין שזהו מציאות המזוהק, קרושה של ימות החול. שלימות שמן משחת קורש.

ר' נתן מלמד 'השגות אלקות' לעובדא למעשה, לחיות עם השי"ת תמיד

לכן הגיש לנו ר' נתן את ענין החנוכה לכל הנושא של השגות אלקות, שלא נטעה לומר שרק אנשים שלמים ופרושים וקדושים, להם שייך השגות אלקות, כי התייגע הרבה בקרושה, לא לא, אלא גם כל אחד יכול לזכות לזה. לקום בבוקר עם אמונה, וכן בהמשך היום, יש לו כמה וכמה דרכי עבודה בכל פעולה שהוא עושה, והתפילה היא בכל יום בהתחדשות בכמה דרכים, וכן הציצית ותפילין ומקוה, בהתחדשות כל יום, וכן בהמשך היום, ההתאפקות מכעס וההתבטלות לפני ה' בכמה דרכי אמונה. כ"ש בשאר דברי הרשות שיש לו כמה וכמה דרכים, כי מבין לאשורו מה שהספה, מדברים וחי עם זה לעובדא למעשה.

וכן חי לעובדא למעשה עם מה שרביה"ק מלמד לזכור שיש לו נקודות טובות, וה' איתו עמו ואצלו, ואני לא לבר, מקודם הייתי חי לבר, והנה אני חי עם השי"ת, עם טוב, לא ריקני, אלא עם שמחה, והנה תופס עוד מצות צדקה, וכו', זהו צמצום השגות אלקות ששייך לכל איש פשוט.

ואם הוא יותר בר הכי, הרי לומד יותר ספרי בעש"ט ולקו"ה שזהו עיקר נקודת השגות אלקות ממש. וכ"ש אם הולך יותר גבוה, כל אחד כדרכו. העיקר לרעת שזה עובר לעובדא למעשה, ולא לטעות שזה ריבוי אור, כסודות התורה שאינו יודע איך להתחבר לזה, אלא לראות שזה יועיל לו למעשה איך להחזיק מעמד בחיים בכל מצב ובכל מעבר. ובזה הקדמנו להבין מדוע צירף לזה ענין החנוכה.

י וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה, בִּי הַדְּלֻקַּת נֵר חֲנֻכָּה הוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת עַל-יְדֵי הַצְּמִצּוּמִים שְׂמִשְׁשׁ עֵקֶר הַדְּלֻקַּת כָּל הָאוֹרוֹת וְהַנְּרוֹת דְּקִדְשָׁה, בְּחִינַת לְאַנְהָרָא שְׂרָגִין וּלְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינִין, שְׂזָהוּ בְּחִינַת תְּפִלִּין מִחֵין שְׁהֵם עֵקֶר הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת שְׂאוּמָרִים אֲזִ וְשִׁמְן הַטּוֹב תְּרִיק עַל שְׁבָעָה קִנֵּי הַמְּנֻרָה וְכוּ', בִּי הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת עַל-יְדֵי הַצְּמִצּוּמִים זֶה בְּחִינַת שְׂנַמְשֵׁךְ שִׁמְן הַטּוֹב, שִׁמְן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַרְעַת הַקְּדוֹשׁ לְתוֹךְ כָּלִים וְצְמִצּוּמִים, שְׁהֵם הַשִּׁמְן וְהַכָּלִי וְהַפְּתִילָה שְׁבָהֵם נִתְּלָה הָאוֹר שְׂנַמְשֵׁךְ מִבְּחִינַת הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת שְׂמִשְׁשׁ כָּל הָאוֹרוֹת, בִּי הוּא אֹר כָּל הָאוֹרוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים כ"ז), "ה' אורי וישעיי".

לשון הזה"ק להאיר ולהדליק, שרגין ובוצינין, כי לא מספיק אור לבר, אלא צריך נרות לאור. וצריך להכניס השמן לתוך כלי עם פתילה, כך יש אצל כל אחד כמה דרכים וצמצומים שעיי"ז

יבין דרך באמונה ויהיה אדם חודש לגמרי.

וצירף לזה ענין התפילין שהוא מוּחֵץ ממש, שם נתגלה שמן הטוב. ומה שהזכיר ענין 'מוּחֵץ', זה לא דמיונות, שעיקר הנסיון שיש בהשגות אלקות זה דמיונות, אנו צריכים לקבל ענין ה'מוּחֵץ' כתורה מסיני, באופן של תורה, לא בריבוי אור. ולא להתבלבל שצריך רק תמימות, כי זה תכלית התמימות 'שמן משחת קודש' שזה יראה כזאת לפני ה', מרגישים את זה בליל חנוכה, לזכור שה' שומר עלי ועושה איתי ניסים ונפלאות גם בחושך שלי, ומתגלה דעת בתוך הקטנות, להודות ולהלל לשמו הגדול, בהתחדשות גדולה שזה נקרא המשכת המוחין, וצריך להכניס את זה למטה.

וזהו בחינת תקוף הנס של חנכה, כי אז עמדה מלכות יון הרשעה להשפיעם תורתך ולהעבירם וכו', כי מלכות יון הרשעה זה עקר בחינת חכמות חזוניות, שהם חכמת יון, מחמת שהם עסקו בזה ביותר להמשיך החכמות חזוניות בעולם פירושי, שזה עקר התגברות מלכות הרשעה שהוא בחינת ה' מלכיות על מלכות דקדושה כנ"ל. ועל-כן היתה אז עת צרה גדולה, כי רצו להשפיע התורה לגמרי על-ידי התגברות החכמות חזוניות שהם הפך התורה, כי התורה והמצות הם בחינת שעורים וכלים להמשיך על ידם השגת אלקות כנ"ל והם רצו להשפיע התורה והמצות על-ידי התגברות חכמות חזוניות, שהם בחינת מלכות הרשעה של ה' מלכיות שהתגברו על מלכות דקדושה, שהוא חכמה תתאה הנ"ל כמו עכשיו בעונותינו הרבים שמתגברים האפיקורסים ורוצים להמשיך חכמות חזוניות בעולם ולהשפיע התורה לגמרי, כמו שרואין בחוש שכל מי שנמשך אחר דרכיהם הוא פורק עול לגמרי ומגלח זקנו ופאותיו ושותה יין נסד, עד שפורק עול לגמרי, רחמנא לצלן.

אבל השם יתברך ברחמיו המרבים הקדים רפואה למכה ועשה עמנו נס גדול ונפלא אז בימי מתתיהו בן יוחנן בהן גדול עד אשר לא די שהכניעו והפילו מלכות יון הרשעה מפלה גדולה, אף גם על-ידי תקוף הנס המשיכו אור נפלא בעולם לדרות שיהיה לנו כח על-ידי זה להמשיך אור הנ"ל כל אחד בביתו, דהינו אור השגות אלקות על-ידי הצמצומים הנ"ל.

קליפת יוון מבקשת לבטל 'צמצומי' קיום המצוות. והחשמונאים גברו עליהם וקיימו צמצומים קדושים

השי"ת ריחם עלינו ועשה לנו ניסים ונפלאות שנוכל לקיים צמצומי המצוות, שבת, חודש, מילה, כי היוונים גזרו שלא יהיה גבול וצמצום להשגות אלקות. [ר' נתן מוסיף כמו עכשיו ש'רוצים' להמשיך חכמות חזוניות, אז בדורו רק רצו, היום כבר עשו את זה, כולם מלאים היום חכמות חזוניות כל זמן שאין בראש לקוטי הלכות, כשולומדים קצת לקוטי הלכות, נופל מהצד השני קצת חכמות חזוניות..]

והחשמונאים מסרו נפשם על הצמצומים שהם המצוות, ועיקר הנס היה ע"י שמן המנורה, כי נתגלה דרך לראות יופי של קיום המצוה, היינו הצמצומים וקדושה, כי בלי מצוה האדם בריבוי אור. אור של תורה מושלמת אי אפשר לראות כל אחד, אבל שמן הנרות של המצוה, יכול כל אחד לראות, כל אחד ואחד בביתו, אפי' הוא כמו שהוא.

כלל ענין השגות אלקות הוא כשאדם בביתו לבדו

פעמים יש שאחד בא בין אנשים הוא צריך להיות לעבדיק בין כולם, גבר בגוברין, אבל ענין השגות אלקות, זה ענין שתופס כל אחד בביתו! הבית זה המהות שלך, אתה בעצמך משתנה. הבעש"ט רצה שכל אחד יהיה בר דעת בביתו לבדו, הגם שבוודאי צריך גם שיחת חברים, ואכה"מ, אך מציאות בנין דעת האדם, שנהיה בר דעת, זהו כל אחד בביתו.

ובפרט לגבי הראגה שיש בבית, או היצר הרע שיש בבית, שם דייקא צריך השגות אלקות להבין שה' איתי כאן נמצא, ואני קרוב אליו, לא יכול להתרחק ממנו, בזה מדליק שרשרת גדולה של קיום התורה, והאדם נרלק, ומתחיל להאמין ולהבין שה' רוצה לשמוע הברכות שלי, ומשיג עוד ועוד כמה נפלאות ה' עושה עמי, ורוצה להודות לה', עד שמשיג אלקותו ית' מתוך המציאות שצריך לתקן את העולם ע"י בירורי הניצה"ק.

ויש השגה יותר פשוטה, כשיש בעיות בפרנסה, בבריאות, סומך על ה', ומקבל באהבה מה שה' עושה עמו, ובא ליראה ואהבה עי"ז, וכן כל נקודה של הרברים האלה, השגת את אלקותו ית' במצב שלך.

וזה לוקח הרבה זמן, כי כפי החולאים שיש בדור אחרון, כיון שהוא מלא עוונות, הנה הוא בר דעת, והנה הוא נופל לשאול תחיתית. או שנופל לכעס, ובלבול, וכל אחד מתבלבל באופן אחר, צריך תהליך ארוך מאד עד שמזדכך ועולה מדרגא לדרגא. למי יש סבלנות בכלל לטפל טיפול ארוך כזה. אך הצדיקים מגלים צמצומי תורה, שזה עובר עם האדם לאט לאט לאט, עד שעולה לקדושת התורה, לקבל תורה, ליכור אתה הראת לדעת שה' רוצה בך, ואתה מבין איך לעבוד את ה' בכל מצוה, וכל הקושיות נופלים ומאיר אור הדעת והאמונה.

שזהו בחינת תקון המבאר שם בהתורה הנ"ל שכל מה שהחולה גדול ביותר הוא צריך רבי גדול ביותר שיהיה אמן וחכם בזה, שיוכל לעשות צמצומים נפלאים שיאיר גם בו השגת אלקות כנ"ל ובחינה זאת נמשכת עלינו בחנכה על - ידי הצדיקים הגדולים המפגלים במעלה שתקנו להרליק נר חנכה, שעל - ידי זה יש כח להמשיך בחינת הארה הנ"ל על כל אחד בביתו אפלו אם הוא כמו שהוא, כי מבאר בכונות חנכה שענין חנכה הוא שממשיכין האור הנפלא שכולל כל היחודים שממשיכין אותו למטה, הינו למטה מעשרה טפחים, כי בשבת יום טוב מדליקין נרות של מצוה, כי אז הוא עקר עלית המלכות חכמה תתאה הנ"ל שהוא בחינת נר מצוה שאז מחמת קדשת שבת יום טוב נופלים הקלפות, שהם בחינת ד' מלכיות ומלכות דקדושה עולה מביניהם ואז מאירה באור גדול, שזהו בחינת הדלקת נרות שבת יום טוב שמדליקין אותה במקומה בעת עליתה, אבל בחנכה ההדלקה הוא בדרך נס נפלא, כי אז אין לה עליה כל כך, כי הם ימי החול, כי אז אין מתבטלים הקלפות, שהם הד' מלכיות לגמרי כמו בשבת יום טוב ואף על - פי - כן אנו מדליקין הנר הקדוש הזה שכולל כל היחודים, שהוא בחינת המשכת השגת אלקות על - ידי הצמצומים, הינו בחינת הנ"ל שהצדיקים הגדולים מאד ממשיכין תקונים נפלאים כאלה עד שמאירין בחינת השגות אלקות על - ידי הצמצומים גם למטה בדיוטא התחתונה מאד, שהוא בחינת למטה מעשרה טפחים שמעולם לא ירדה השכינה לשם (סוכה ה') ועתה על - ידי תקוף הגם מדליקין שם דיקא הנר חנכה הקדוש והנורא, שהוא בחינת המשכת השגת אלקות על - ידי הצמצומים למטה למטה להאיר בכל אחד מישראל לכל מי שרוצה לקבל אפלו אם הוא הגרוע שבגרועים, אפלו החולה הגדול ביותר בחליי הנפש על - ידי רבוי עונותיו להאיר גם בו הארה

מהשגת אלקות על-ידי גדל כח הצדיקים הגדולים שממשיכין תקף הנס של חנכה בעולם, שעל-ידי זה אפלו בבחינת ימי החול שאין יכולין עדין להעלות בשלמות בחינת המלכות חכמה תתאה הנ"ל, אף על-פי-כן ממשיכין האור של השגת אלקות על-ידי הצמצומים למטה אפלו במדרגה התחתונה, כי מגדל כחם יכולים להאיר אפלו במדרגה התחתונה כי מגדל כחם יכולים להאיר אפלו בהקטנים במעלה מאד ולרפאות אפלו החולים הגדולים ביותר, שזהו בחינת הדלקת נר חנכה למטה מעשרה טפחים וכנ"ל

בהלכה זאת מגלה ר' נתן קצת מה שהשיג בגדולת רביה"ק

ר' נתן מזכיר עוד שזהו כח הצדיקים המופלגים במעלה. [כאן הוא המקום הראשון שר' נתן מזכיר את הענין הזה, צדיקים מופלגים במעלה, רבינו העיד שהוא הבין אותו יותר מכולם, וכאן מגלה קצת מה שהשיג בגדולת רבינו] שיש להם כח להמשיך מרות הרחמים, ולצמצם תורה שיוכל לשנות אותך גם כן, שזה דבר שאין בעולם מי שיוכל לעשות זאת, רק הצדיק המופלג במעלה, אמנם יש עוד אחרים שיכולים להרליק המוח, אך הצדיק המופלג ממשיך אור גדול של תורה באופן שיהיה מצומצם, בחי' נר איש וביתו. כי התורה מאד מאד גבוה, אבל כרי שיהיה מלוכב בפשטות, צריך ממש מדות הרחמים.

זהו חנוכה שכולל כל היחודים, כי בשבת יש ג' יחודים מדרגא לדרגא, ליל שבת, ושבת בבוקר וכו', ומדליקים נרות כדי להראות שהנה הולך להיות יחוד קוב"ה ושכינתיה, ועולים לאור השבת, אך בימי החנוכה מאירים ג' היחודים כבר בחוץ בלילה ברגע אחד נהיה כמו שבת בבוקר, איך יתכן כזה דבר. זהו רחמי ה'. ביו"ט ובשבת מדליקים הנרות לקבל שבת וחג, השגת הדעת שזכית לכך, אך בחנוכה נותנים לך מתנה למטה מעשרה טפחים בכדי להציל אותך, אפי' שנעלם אח"כ, כשתבקש מהשי"ת, תן לי את זה, תקבל את זה ביותר, רבונו של עולם טעמתי איזה טעם, מה זה הדבר הזה, זה החיה אותי, איפה זה ברה, וזה מה שצריך לחפש יומם ולילה, שהאור יחיה אותך. זה נקרא השגת אלקות ע"י צמצומים למטה, להאיר בכל אדם אפי' בימות החול.

וענין ג' היחודים היינו שהשכינה הק' נכללת בקדושה, ונכלל באור הבינה העליונה, ונכלל בשורש הרחמים העליונים, בפשטות זה עולה בשבת מדרגא לדרגא, אך בחנוכה מאיר כל זה למטה, זהו חידוש של רבינו, שלוקח אור מופלא ומאיר את זה למטה, בדרך שאדם יתפוס שה' איתי עמי ואצלי, בדרך שיש לי עצה, והתחזקות. והתחדשות.

גם רוב אנשים שהם במצב שהנפש פגום והשכינה לא יכולה לשרות אצלם, וקשה לשוב בתשובה, אך הרבי מחדש הנשמה בהתחדשות חרשה, שהשכינה כן יכולה לשרות אצלנו, ומאיר לכל אדם מישראל, כל אחד הוא סיפור משונה לגמרי, אפי' חולי הגדול בחולי הנפש מריבוי עוונותיו, מאיר גם בו השגת אלקותו ית', וזה מרפא אותו.

וזהו הנס של חנוכה, שמאיר רחמים בדרך מופלאה מאד, שאסור להנות מאורו. ר' נתן מבאר מזה, כך תתחיל להבין מה שהבנתי מה זה הרבי, כח מושרש בתיקוני מדות הרחמים, כי אין מי שיכול לעלות למדרגות כאלה, רק רשב"י וחבריו כמבואר בזה"ק, ור' נתן אומר, ראיתי שרבינו גם יכול לעשות כדבר הזה. כמו שכולם מבינים שיש ברשב"י ענין צדיק המופלג שוממשיך זכרון אור התורה. לא רק להעלות אותך כשתהיה בעל מדרגא, אלא אתה נמצא איפה שאתה

נמצא, ומורידים לך את האור למקומך. ובהמשך המאמר יגלה ר' נתן איך מותר לעשות כדבר הזה.

למעשה האור של הצדיק ע"פ רוב נכנס בארם ע"י התבודדות ושיחת חברים, ולימוד תורה של רבינו, אח"כ תופסים איזה דבר שמבינים קצת, ומתחברים כמה דברים ביחד, והכל ע"י שאנו מחפשים, כך הוא יכול לסבב עמנו עד שנזכה להשגות אלקות.

אור החנוכה מוריד התגלות אור ה' לתוך עומק החושך

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים כ"ג) גַּם כִּי אֶלֶף בְּגִיַּת צִלְמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אִתָּה עֲמִדִי, בְּחִינַת (מיכה ז') כִּי אֲשׁוּב בְּחֹשֶׁךְ ה' אֹר לִי, שְׁמַמְשִׁיכִין הָאֹר שֶׁל הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת לְמִטָּה בְּעֵמֶק הַחֹשֶׁךְ, בְּבְחִינַת גִּיַּת צִלְמוֹת לְהֵאִיר לְהַנְמוּכִים מְאֹד מְאֹד שִׁיגִיעַ גַּם אֲלֵיהֶם הָאָרָה וְיִדְעָה מֵאֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּדִי לְרַפְאוֹתָם וּלְתַקְנָם וּלְהַשִּׁיבֵם אֵלָיו:

גם כשאיבד לגמרי את הרעת, והוא בגיא צלמות, כי אתה עמדי, עמדי דייקא, הנה הקב"ה מרחם עליו ונותן לו אור חרש, וזהו כי אשב בחושך ה' אור לי. חידוש גדול שה' נמצא איתי בכל מקום.

ואם תאמר הרי לדרגת תלמידי בעש"ט צריך שיהיה לאדם מדרגות גדולות מאד, הן אמת ולוואי שיהיו יהודים שיש להם דרגת תלמידי בעש"ט, אך איך יזכו לזה? כי באמת אין דרך אחרת רק אור הבעש"ט, ואם ישאל אדם הרי לזה צריך להיות נקי מתאוות וממדות רעות. והאיך תאיר אור על האדם מלמעלה. בעולם אומרים שיש רק כמה יחידים מורמים מעם, ושאר הציבור לא צריכים לאור הדעת כלל. אך לכאן חנוכה מלמד דרך אחרת, כי נר איש וביתו, היינו שכל אחד ואחד זוכה לנר הדעת

וזה מה שר' נתן מגלה לנו כאן בהלכה זאת, שכל הקושיות שיהיו לך על הנושא הזה, כשתסתכל בענין החנוכה, יתגלה לך שיש מושג של אור כזה לכל אחד, וכן בהמשך ההלכה שמדבר מענין יוסף והשבטים, יוסף הוא דרגת הצדיקים המופלגים, אך השבטים שהם צדיקים גדולים, אלא שלא יכלו להמשיך השלימות הזה למדרגות הנמוכות. וזהו מחלוקת בית שמאי ובית הלל.

יֵא (יא) וְזֶה בְּחִינַת הַפְּלוּגָתָא שְׁבִין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֶל (שבת כ"א), שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים, פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ וּבֵית הֵלֶל אוֹמְרִים, מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, כִּי בֵּית שְׁמַאי לְטַעְמִיהָ, כִּי אָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (שם ל"א), שְׁמַאי הָיָה קַפְדָּן וְעַל-יְדֵי זֶה הָיָה מְרַחֵק הַגְּרִים מִלְּהַתְגַּיֵּר וְדַחְפָם בְּאֵמַת הַבְּנִין, אֲבָל הֵלֶל עַל-יְדֵי גְדֹל עֲנוּתוֹנוֹתוֹ קָרְבָם בְּרַחֲמִים, אֶף-עַל-פִּי שְׁלֹא הָיוּ הַגּוֹנִים לְהַתְקַרֵּב וְאָמְרוּ דְבָרִים זָרִים וְשִׁגְעוֹן לְלַמְּדָם כֹּל הַתּוֹרָה בְּשַׁעֲמוּדִים עַל רֶגֶל אַחַת וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא דַחְפָם וְקָרְבָם בְּחִכְמָתוֹ וְעֲנוּתוֹנוֹתוֹ הַנִּפְלָא וְעַל-כֵּן בֵּית שְׁמַאי שְׁהִיוּ תַלְמִידֵי שְׁמַאי שְׁמוּגְדֹל צְדָקָתוֹ וּקְדוּשָׁתוֹ לֹא הָיָה יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת הַרְחוּקִים הַמְלַכְלָכִים בְּחִטּוֹת נַעֲוִיָהֶם וּכְיוֹצֵא בָהֶם, עַל-כֵּן אָמְרוּ, פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ, כִּי בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֶל שְׁנֵיהֶם מוֹרִים שְׁצָרִיכִים לְהוֹסִיף וּלְהַרְבּוֹת אֹר בְּכָל יוֹם שְׁבָא אַחֲרָיו, כִּי בּוֹדָאי הֵנֶס שֶׁל יָמֵי חֲנֻכָּה שְׁדִלֵק הֵנֶר שְׁלֹא הָיָה בּוֹ לְהַדְלִיק כֹּל אֶחָד יוֹם אֶחָד וְדִלֵק שְׁמוֹנָה יָמִים, בּוֹדָאי כֹּל יוֹם שְׁבָא אַחֲרָיו הֵנֶס גְּדוֹל וְנִפְלָא בְּיוֹתֵר וְעַל-כֵּן בּוֹדָאי צְרִיכִין אֹר גְּדוֹל בְּיוֹתֵר בְּכָל יוֹם שְׁבָא אַחֵר כְּךָ, אֵךְ בֵּית שְׁמַאי סוֹכְרִים שְׁמַחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ מַחֲמַת גְּדֹל הָאֹר שְׁנַמְשֵׁךְ בְּכָל יוֹם בְּיוֹתֵר, מַחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ, כִּי אֵין הִרְשָׁעִים וְהִרְחוּקִים בּוֹדָאי

לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם זֶה הָאוֹר וּבְעֵינַי שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (מדרש רבה פי"ב) שְׁרָאָה הַקַּב"ה שְׁאֵין הָעוֹלָם כְּרַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָאוֹר שֶׁל ז' יְמֵי בְּרֵאשִׁית וְעַמֵּד וּגְנָזוּ לְצַדִּיקִים וְכוּ', עַל-כֵּן הֵם סוֹבְרִים שֶׁגַּם עֵתָה כְּשֶׁהַצַּדִּיקִים מְשִׁיגִים אֹדֵר גְּדוֹל צַרִּיקִים לְהַעֲלִים הָאוֹר וְכָל מָה שְׁמִשְׁיָגִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר צַרִּיקִים לְהַעֲלִים הָאוֹר יוֹתֵר וְיוֹתֵר כְּרִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִמֶּנּוּ הַרְשָׁעִים וְהַרְחוּקִים כִּפְ"ל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ.

בית הלל מגלים שמותר להוריד אור גדול למטה, כשהוא מצומצם כראוי

ר' נתן נכנס לבאר מחלוקת ב"ש וב"ה, ובזה מבאר יסודות גדולים לעובדא למעשה, כי אנשים מתפלאים על מה שגילה ר' נתן באות קודם שרבינו מזויר אור גדול למטה לכל אחד, כי לרפאות אדם זה קשה מאד, האם כראי כל זה להוריד לו אור כזה גדול, הרי אפי' לאחר האור הזה, הוא עוד לא הגיעו למדרגה שלימה, אלא שכראי שלפחות יהיה ברסלבר שמח...

יש שואלים מי אומר שמותר לעשות כדבר הזה, ר' נתן מבאר זאת ע"י סוד בית הלל וסוד יוסף הצדיק, שזה יסוד חזק ברזל מהתורה"ק, וכבר כתוב בגמ' וברמב"ם שצריך לקרב אנשים, אלא באור הבעש"ט מאד נזהרים לצמצם את האור. וברוך כלל האנשים הגבוהים הם עובדים את ה' לעצמם, ודבוקים בה', אין להם עסק עם אנשים, רק באים אליו לברכה, והוא רבוק במדרגה שלו, ומתפלל ועובר עבודתו. להמתיק דינים וכדו', נאמר שיש מי שזוכה, אך אינו מלמדו לאף אחד, רק לבנו ממשיך רכבו... כי ארם שזכה לשיעורי הלב, השגות אלקות, תפס את זה, קשה לו לעסוק עם אנשים.

אך ר' נתן כתב את כל הענין, בלי ספקות, אלא תורת אמת כזה שעל ידי החידושים שיש בלקו"ה אתה מבין את כל הפסוקים, ואח"כ אתה בודק במאמרי חז"ל, והכל מתחבר, ומסתכל בשאר הספה"ק שדיברו מזה, הכל נתאחד כאחד. והכל תורה ממש. ואל תתמה על מה שמקריבים גם אנשים פחותים במעלה, כי מי קירב אותך, האם אתה כן היית בסדר?

הסבלנות של רביה"ק אין לה גבול

הכלל שר' נתן בא לפרש בזה מחלוקת ב"ש וב"ה. בית שמאי טוענים פוחת והולך, לתת לו מיד כל האורות, ואח"כ כשבא עוד פעם להתחזק כי שוב נפל, אומר לו הרי נתתי לך כבר אור, וקלקלת ונפלת, מה אתה בא לבקש עוד פעם אור מחדש? כמ"ש חז"ל ששמאי היה קפדן, רחפו באמת הבנין, מה אתה מבלבל את הראש. והלל היה לו סבלנות אפי' משוגע שרצה כל התורה על רגל אחת, זהו סבלנות שיש לרביה"ק לתת לכל אחד מה שצריך, אפי' שיש לו 'דרכים' שלו, בחי' על רגל אחת, כי אחד היה קודם לכן ליטאי והשני היה קודם לכן חסיד, ורבינו יש לו סבלנות לכל סוגי העומדים על רגל אחת, כי צריך לזה הרבה סבלנות סבלנות, עד שמכניס בכל אחד אמונה, דביקות, ידיעת אלקות, דרכי לימוד התורה, ותפילה בכונה, כששומעים לקול רביה"ק, זה נכנס בלב, ונהיה אדם אחר לגמרי בשמחה וחיות. שזה דרך חסידית מאד חזקה.

הגם שלכו"ע יש סודות התורה שצריך להעלים מאד, כמ"ש חז"ל, כבוד אלקים הסתר דבר, ועיקר ההעלמה היינו ללמוד את זה כראוי בלי להתבלבל, אך כשיש אור מצומצם בתוך נר, לב"ש יש גם אז להעלים, ולב"ה אררבה, עשו צמצומים לזה שיוכלו לקרב כל הרחוקים מאד

מאד'. זהו אור הבעש"ט להאיר לכל אחד. רבינו יורד ללמד כל אחד התבודדות ורצונות. כיון שיש תיקון של צמצום צריך להאירו ביותר גם לנמוכים ביותר.

אבל בית הלל שהם מתלמידי הלל שהיה עוסק לקרב הרחוקים מאד, על-כן אזלי לטעמייהו ואומרים, מוסיף והולך, כי אדרבא כל מה שהצדיקים ממשיכין אור גדול ונוסף ביותר ויותר, כמו-כן צריכין להאיר בהעולם יותר ויותר להאיר לכל באי עולם כדי לקרב כל הרחוקים מאד מאד להאיר בהקטנים והנמוכים מאד לרפאות כל החולים הגדולים ביותר, רחמנא לצלן, כי כמו שכל מה שהחולה גדול ביותר צריך לבקש לעצמו רבי הגדול ביותר כפי"ל כמו-כן הרבי והצדיק כל מה שמגיע למעלה גדולה יתרה ביותר, הוא צריך להאיר גם בהקטנים והנמוכים ביותר כי זה עקר מעלתו וגדלתו לקרב הרחוקים ביותר, שזהו עקר גדלת השם יתברך וכבודו, כמו שכתוב במקום אחר (ח"א סימן י') כי אף-על-פי שבודאי צריכים להעלים האור הגדול, ובפרט כשמגיעים למעלות והשגות גדולות ועצמות, בודאי בהכרח להעלים ולגנוז האור, כי אין עולם בודאי להשתמש בהם, אך אף-על-פי-כן הם עושים תחבולות כאלה ומתקנים תקונים כאלה ומלבישים האור בלבושים וצמצומים נפלאים כאלה עד שמאירים גם בהקטנים במעלה מאד כפי"ל ועל-ידי זה הם מוסיפים והולכים ומאירים האור למטה בכל יום ויום יותר ויותר בבחינת מוסיף והולך, פי מעלין בקדש ולא מורדין (ברכות כח)

עיקר פעולת הצדיק הוא תחבולות לתקן צמצום ולבוש נפלא לאור השגות אלקות לכל נפש

לכשנרדק בלשונו הזך 'שהצדיקים עושים תחבולות ומתקנים תיקונים להלביש האור בלבושים וצמצומים נפלאים' נבין שזהו ענין רביה"ק שהוא אור חדש, נחל נובע מקור חכמה, חידוש כזה, שמביא לאדם לבוש על אותו האור שהוא האור הראשון אלא שהוא נכנס לזה בלבוש חדש. שמאיר לכל אחד מתיקות קרבת ה', באופן שיחשוב על ה' בדרך ישרה, לדעת שה' איתי.

כי כשהיוונים מתגברים יש בעולם הרבה השגות של שטות, חכמות של רפואה, של ממון, וכן התורה נעשית כולה רק חכמה ללא, לכן תחילה רבינו מאיר לנו בתחבולות אמת נורא, כמ"ש בזה המאמר סי' ל' שהצדיק מרפא כל אחד ומלמד אותו השגות אלקות, ומבין דרך איך לחשוב מהאמונה. אלא שאח"כ האדם מקלקל את הצמצומים.

כמו היום, בתחילה מלמדים אדם אמונה, אח"כ להאמין שה' איתי, כי יש לו נקודות טובות, הרי יודע ממש שה' איתי, זהו השגות אלקות שיודע משמחה. והנה בא אחד ונותן לו צמצום חדש של שטות, שצריך לומר כך וכך, ומשיח גייע רק אם יעשה כך וכך, שזה גם צמצומים נוראים, אלא שאינם צמצום של תורה. כי צמצומי תורה הם גמ', שו"ע, זה"ק, אריז"ל, ובעש"ט וספרי רבינו, שזה מה שצריך לחפש, פירושים בהם, ודיבורים סביב מה שכתוב בהם, ולהזהר מאד מריבוי אור. וגם בנינים עמוקים מאד, יש להבין מתי לגלות וכמה לגלות, באופן שלא יכנסו לריבוי אור, וכן לגשת לענייני הזה"ק והאריז"ל בטהרה וזיכוך.

אך אם מקלקל הצמצום, הרי משתגע לגמרי, ולא נשאר בידו כלום. כי בכח רביה"ק יש צמצומים ותחבולות חרשות, שיוכל להיות מוסיף והולך.

וקשה וכי יעלה על הדעת להוריד הקדשה ח"ו, אך זהו בחינת הנ"ל שיש צדיקים, שהם גדולים במעלה באמת, אך מעוצם קדשתם אינם יכולים לסבול העולם ועל-כן על-ידי תקף קדשתם הם מרחקין ומורידין ח"ו, איזה אנשים מחמת שבועסים עליהם מחמת שאינם יכולים לסבול מעשיהם המגונים, אבל השם יתברך אינו חפץ בזה, כי חפץ חסד הוא ורוצה שהצדיקים ירחמו על ישראל תמיד ויקרבו אותם אפלו אם הם כמו שהם ואפלו אם הוא עצמו יתברך בכעס גדול עליהם מחמת מעשיהם הרעים הוא רוצה שהצדיקים יתפללו עליהם ויקרבו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק (שמות ל"ג), "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה" מחמת שחטאו כל כך, אמר השם יתברך, אני בכעס ואתה בכעס אם כן מי יקרבו וכו', כמובא בפרוש רש"י שם וכן מצינו בכמה נביאים וצדיקים שהשם יתברך בעצמו קבל לפנייהם וספר להם גדל צערו, כביכול, שיש לו מעונות ישראל המרבים וכשהם חזקו דבריו ולא המליצו טוב על ישראל הקפיד עליהם מאד, כמו שמצינו בהושע הנביא, (עיין פסחים פ"ז) ובאלהיו שאמר (מלכים א' י"ט), "קנא קנאתי וכו', שאמר לו, "ואת אלישע בן שפט תמשח לנביא תחתיך" ופרשו רבותינו זכרונם לברכה (יל"ש הובא בפרוש רש"י), שאמר לו אי אפשרי בנבואתך על שאתה מקטרך על ישראל. כי השם יתברך רוצה רק שימליצו טוב על ישראל וירחמו על ישראל אפלו על הגרועים לקרב כלם אליו יתברך כמו משה רבנו עליו השלום, שמסר נפשו על ישראל ואמר (שמות ל"ב), "ואם אין מחני נא וכו'" וזה בחינת מעלין בקדש, שכל מה שמגיעין ובאין בקדש יותר ויותר ומשיגין השגת אלקות יותר, צריכין להיות מעלין נפשות יותר ויותר ולא מורידין, דהינו שיזהרו שלא יהיו מורידים הנפשות על-ידי גדל קדשתם, דהינו שלא יגיעו לכלל קפידא על ישראל מחמת גדל קדשתם והשגתם את השם יתברך שמוחמת זה אינם יכולים לסבול את הגרועים עד שבועסים עליהם עד שיכולים להוריד אותם ח"ו, שזהו בחינת פוחת והולך שאמרו בית שמאי וכנ"ל, כי לא כן הוא, כי צריך להיות מעלין בקדש ולא מורידין, כי כל מה שמגיע למעלה יתרה והשגה גדולה ביותר, צריך להתחכם ולעשות צמצומים חדשים בתחבולות נפלאות עד שיכולים לקרב נפשות רבות יותר ויותר ולרפאות אפלו הגרועים והחולים מאד מאד כנ"ל, שכל זה הוא בחינת נר חנכה שמדליקין למטה מי' טפחים ועל-כן צריך להיות מוסיף והולך כנ"ל:

בית שמאי בחי' הבעלי מדרגא שאינם סובלים את הפחותים

והלכה כבית הלל, כי באמת מעלין הנשמה בקודש, ולא מורידין, לא לשבור אנשים בגלל שאתה בקדושה. כשארם בא ללמוד אצל השני תורה, למד איתו פעם פעמיים, שלוש, ארבע מתחיל לבבל לו את השכל, סליחה, אני לא פסיכיאטר שלך. לא הבאת ש"ק לך מפה. אבל משה רבינו יש לו סבלנות לכל אחד, בחי' בית הלל, סבלנות עד אין שיעור. כל ענין רבינו רק סבלנות. אם אין סבלנות, ויש הקפדות, מזה נופלים רוב אנשים. כי מאד קשה לעסוק עם אדם, כ"ש עם העוונות שלו. האריז"ל עסק לתקן עוונות האנשים.

וכלל דרך קבלת אור הבעש"ט כשארם נכנס ב'עבודה' אמיתית, אינו יכול לסבול אנשים, כי הוא תפס איזה דרך בעבודת ה' אמיתית, ולא יכול לראות אחרים עכשיו, אפי' לא נוגע בידם לומר שלום עליכם, רק מניח מגבת על ידו לשמור על קדושת השגתו הרמה, מה שנעשה בסוף הוא שאתה עושה את העבודה שלך, אבל את כלל ישראל אתה מוריד, מורידין. אך בית הלל' אומר מעלין בקודש ולא מורידין, שיפסיק דרך המורידין, רק יתפשט דרך של רחמנות, שה'

רוצה שצדיקים ירחמו על ישראל אפ"י כשהוא ית' מרחק אותם, רק לקרב כל אחד ולהמליץ טוב אפ"י על הגרועים. כמו משה רבינו שמסר נפשו.

אנו מאד רחוקים מזה הרחמנות. ר' נתן מרחיב כאן שזוהו הרחמנות הגדולה והרחבה של רביה"ק, שהיה לו רחמנות כזאת על העולם, שיוכל בתחבולות וחכמה דקדושה להכניס בנו השגות אלקות כמו שצריך להיות.

ר' נתן חוזר כמה פעמים 'תחבולות חרשים וצמצומים', כי אנו צריכים לקבל את הצמצומים של רבינו כדי שנוכל לקבל שכל ולזכות להשגות אלקות. כמו שהיה אז יונים, כך יש היום דברים אחרים, אדם צריך פרנסה, הולך ללמוד חכמה'לאך, וצריך להזהר גם ללמוד גמ' ושון"ע, ולהביק את ההפרש, זה אני עושה בשביל פרנסה וזהו. או שיש אחד שהוא מלא עצבות, חכמה'לאך של מרה שחורה, צריך צמצום של רבינו, להיות בשמחה תמיד ולצאת מהעצבות. יש אחד שהוא מלא בלבולים, ההתבודדות יוציא אותו, יחד עם מה שילמד מותך דברי ר' נתן.

זהירות מלדבר לשונות של קבלה שאינם מצומצמים למעשה

בכל דור יש את הנסיון שלו, כגון ברורינו יש נסיונות אפ"י בתוך דברי רבינו, שהרי היום מחברים ספרים ששייכים לקרב את ה'עמך' להוציאם מהשממה הנוראה של הצינונות, וכתבו ספרים כאלה שהצלחו להכנס לתוך מהלך החשיבה שקיים היום אצל אנשים, לטפטף שם דברי רבינו, בצורה כזאת. בכל קבוצות של עם ישראל יש שפה אחרת איך לדבר דברי חיזוק, דברי עידוד, להכניס בתוך זה, אלא שבתוך זה, יש גם חכמות חיצוניות ושטותים, בפרט כשמתחילים לדבר שפה של קבלה וסודות, שזה סוד, אנשים לא מבינים מה שמדברים, ה' ירחם, זה לא צמצום של אור, אלא דבר של ריבוי אור. כי צריך תורה שמדבר אליו בשלב שלו.

יש דברים שצריך ללמוד בשלב ראשון, יש מה שצריך עוד שלב, ועלינו לזכור שהתורה הק' זה הגמ' השו"ע הזה"ק והבעש"ט וספרי רבינו, והפירושים שמבארים בתוך ספרי רבינו, ע"י שיחת חברים שמדברים בזה, באיזהו דרך שיש, אבל שזה יהיה קשור לענין, וכשמגיע לענייני קבלה, צריך אחד שמבין מה הנושא, מה מותר לדבר ומה לא, מה נקרא ריבוי אור ומה לא. אז נשארים שיהיה מצומצם כראוי, אם מדברים מאין סוף יותר מדי, בלי לצמצם כראוי, הסכנה גדולה. כי בכל פעם צריך תחבולות חרשות נגד עצת יצר הרע, שמתגבר בכל פעם בשטות ובלבול חרש, וזה גורם שאתה לא גודל.

אך כשיקבל הצמצומים של רבינו בשיחות הר"ן וליקוטי הלכות, והולך עם זה בתמימות, ומסתכל בפשט דברי רבינו, ולומד ספרי רבינו, אזי יבדוק אם הוא גודל אם לא, אם אינו גודל, יחפש צמצומים אמיתיים ולהזהר מאד מפגם הצמצומים. ואנחנו סומכים על כח של רביה"ק, שבוודאי זה לא יתבלבל, ה' יזכנו שיתקן הכל.

ר' נתן הוא בחי' כהן איש החסד שעוזר לנו לחתוך את הנפש מרדיפת המחשבה ולהתדבק בה'

(יב) ועל-כן היה הנס של חנכה על-ידי הכהנים, כי הכהן הוא בחינת חסד, בחינת אברהם, שעל-ידי זה חותכין את המלכות מחד' מלכות ומחייין אותה מאור הפנים שמאיר בשלש רגלים כפ"ל ועל-כן נקרא חנכה על שם חנכת בית המקדש שהיה בימים ההם, כי עקר אור הפנים הוא בבית

ליקוטי הלכות ח"א דף י"ב - י"ג השכמת הבוקר ד אות י טו

המקדש שלשם עולין ברגלים לקבל אור הפנים כנ"ל, שזהו בחינת חנכה להחיות המלכות מאור הפנים כרי לזכות על - ידי זה להשגת אלקות, שזה עקר הדלקת נר חנכה כנ"ל:

מהרנ"ת רוצה להראות לנו עד היכן הרברים מגיעים מציאות החסד הגדול של חנוכה להכניס בנו התחדשות בהשגות אלקות, להביך את התפילה, להביך גדולת ה', שזהו ענין חנוכה, הגם שהיה בית המקדש ישן, אך התחדשו לאחר שנפסקה העבודה, חזרו להארת אור הפנים, חנוכת המזבח, שזהו חסד כזה לחתוך את האדם מהקליפות וכחות הרע, אין לך חסד גדול מזה, לחתוך את האדם מרדיפת המחשבות שרודפים אותו, והנה נתגלה שיש חסד נפלא כזה, בחי' כהנים, בחי' אברהם.

כלל דברי מוהרנ"ת שהלכה בבית הלל להעלות נשמות ישראל ולא להורידם ח"ו, להעלות את האור, וזהו כחו של יוסף הצדיק, וענין מחלוקת השבטים על יוסף שבכל דור, שקשה להביך מהו זה. אך נביך שזהו ענין החסד הגדול.

יג) וזה בחינת (משלי ט) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר פי מבאר שם בהתורה הנ"ל שעל - ידי התוכחה מתגלה החסד, שעל - ידי זה נתנתקן המלכות ח"ת, שעל - ידי זה זוכין להשגות אלקות, עין שם פי על - ידי החסד חותכין אותה מהר' מלכיות ומחייין אותה מאור הפנים וכו'.

היינו שצריך לבכות לפני השי"ת, לחפש הארה חרשה, זהו תוכחת מוסר. ועי"ז נעשה נר מצוה, שיש דרך לצמצם המצוות, כל מצוה הוא שיעור ואתון דאוריתא, שזהו דרך להשיג אלקות מתוך אותה מצוה, וכן לימוד התורה, תורת רביה"ק, זהו חיבור נר מצוה יחד עם תורה אור. הנה זהו יסוד גדול שכאן גילה ר' נתן בראשונה מעלת ההתקרבות לרביה"ק שממשיך עלינו רחמים להאיר נשמתינו, ה' יזכנו להתרבה לקדושת יוסף הצדיק ולקחת העצה של השגות אלקות בכל עת תמיד אמר.

וזהו, "כי נר מצוה ותורה אור" וזה בחינת השגת אלקות על - ידי הצמצומים שמשם כל האורות והדלקת כל הנרות הקדושים כנ"ל, שזהו בחינת נר חנכה כנ"ל וזה זוכין על - ידי ודרך חיים תוכחת מוסר, הינו על - ידי תוכחת מוסר בחינת תוכחה הנ"ל, שעל - ידי זה זוכין לחסד כנ"ל שעל - ידי זה יכולין להחיות את המלכות כנ"ל וזהו ודרך חיים תוכחת מוסר' שעל - ידי תוכחת מוסר ממשיכין חיים להחיות המלכות חכמה תתאה הנ"ל, שעל - ידי זה זוכין להשגת אלקות, על - ידי הצמצומים, שהוא בחינת פי נר מצוה ותורה אור כנ"ל וזהו שמכנה את המצוה בשם נר והתורה בשם אור, כי אף - על - פי שהתורה והמצוה שניהם, הם בחינת צמצומים להשגת אלקות כנ"ל, אבל גם בענין הצמצומים והשכליים יש גם בן כמה וכמה בחינות, כי צריכין להאיר משכל לשכל ומצמצום לצמצום כמוכן שם ועל - בן התורה לגבי המצוה היא בבחינת אור לגבי נר, כי צריכין כמה וכמה צמצומים ושכליים כרי לזכות להשגות אלקות שם בחינת אור ונר שמאירין, אשרי הזוכה להם:

יד) וזה בחינת מצות בקור חולים, כי צריכין לבקר את החולה ולהסביר לו פנים, דהיינו מה שבני אדם נכנסין אצלו ומפקחין על עסקיו ועושין לו כל צרכיו, כמו שכתוב בשלחן ערוך (יורה דעה סימן של"ה ס"ח) שזהו בחינת הארת פנים כי אין מסתירים פניהם ממנו ואינם נטמנים בבתיהם רק באים אליו ועושין לו צרכיו ומדברין על לבו, שכל זה בחינת הארת פנים ועל - ידי

זה ממשיכין עליו חיות מבחינת הארת פנים שלמעלה שמושם עקר החיות להחיות את החולה בבחינת באור פני מלך חיים, כמו שכתוב בהתורה הנ"ל ועל-כן שכינה למעלה מראשותיו של חולה (שבת י"ב) כמו שכתוב, "ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת וכו'" הינו בחינת הנ"ל שדיקא מחמת שהוא חולה, על-כן נמשך עליו אור השכינה, שהוא בחינת אור הצדיק האמת שמשגיח על כל החולים ובפרט על החולים ביותר, שהם בבחינת כל משכבו נהפך בחליו שעליהם מפקח ביותר להמשיך להם רפואות להחיותם בגשמיות ורוחניות באפן שיוכל להאיר בהם השגות אלקות כנ"ל, כי זה עקר גדלת הצדיק ומעלתו שמשתרדל לרפאות החולים ביותר ועל-כן דיקא מחמת שהוא חולה וכל משכבו נהפך וכו', מחמת זה דיקא השכינה למעלה מראשותיו, שהוא בחינת אור הצדיק, כי הצדיקים הם שכינתו של מקום וזהו בחינת (בראשית י"ח) "וירא אליו ה'" - לבקר את החולה, כי דיקא מחמת שהוא חולה וצריכים לבקרו, על-ידי זה דיקא "וירא אליו ה'", בחינת השגות אלקות שזוכין החולים על-ידי אור הצדיק, שהוא השכינה וכנ"ל:

החסד מתגלה ע"י תוכחה, שהאדם מוכיח ומזרז את עצמו להתקרב לצדיק באמת
הרי חידוש גדול, שהשכינה הק' יורדת להתגלות דווקא כשהוא בחולי גדול, ואז נמשך עליו אור הצדיק האמת שמשגיח על כל החולים. כי דייקא כשארם חולה, מתגלה אור יותר גדול. ומזה נבין ענין סוד החנוכה שזה רחמים גדולים. ר' נתן כרכו בררוש המופלא הזה מבאר שנס חנוכה הוא ע"י כהנים אנשי החסד, ומוסיף שלזה צריך תוכחת מוסר, כמ"ש בסי' ל' שנפש האדם נמשכת אחרי דברים שמסתירים על ה', ר' מלכויות, על זה צעקת השכינה, מלחמה מרה וקשה מאד בעמלק, שנסתר כבוד ה'. ועיקר העצה לחתוך ע"י חסד בחי' שחרית, וזה החסד מתגלה ע"י תוכחה, שאדם יוכיח את עצמו לצעוק, אני חייב להתקרב לרבי, תזוז כבר, מה אתה מרמה את עצמך, תיזהר מהשכל העקום שלך, מהשכליים החרשים שקיבלת מהיוונים החרשים.

לכן צריך מציאות החסד הזה, זהו מציאות של ר' נתן שהוא נותן לנו את החסד הזה. שע"ז מתתקנת המלכות, ומתיישבים כל הד' קושיות, ומאיר לנו קרושת הבית המקדש. כמו שמשוה רבינו הביא לנו משכן וראינו כבוד ה' והשתחווינו, כך חנוכה מביא לנו חנוכת בית המקדש היינו חנוכת החסדים, שיש חסד כזה גדול שה' מוחל וסולח, כמ"ש בלקו"ת סי' ז'. וזהו ענין הרבי, שנותן לנו התחדשות בכל יום.

וזהו חלק מהתוכחה שממשיך החסד, שילמד אדם תורה, היינו שיקח צמצומי תורה, שמבארים דברי רבינו ור' נתן, יחד עם אור הבעש"ט, שע"ז נמשך עליו החסד הזה, בבחי' ביקור חולים.

וזה בחינת חנכה ופורים שהם בחינת מצות בקור חולים, כי הם ימים קדושים וטובים מאד ואף-על-פי-כן הם בימי החול, כי אינם אסורים במלאכה והם בבחינת הנ"ל, בבחינת הארת השגות אלקות על החולים ביותר על-ידי גדל כוח הצדיק שיכול לעשות כלים וצמצומים נפלאים כאלה וכו' כנ"ל והוא כמו למשל כשהאדם בריא בודאי אין המלך בא אל האדם להראות לו פניו, רק כל מי שרוצה לקבל פני המלך ולהתעדן מאור פניו הוא צריך לנקות ולטהר עצמו יפה יפה ולקשט עצמו בראוי ולשקד על דלתי המלך ולבקש מאת רואי פני המלך שיקבלו רשות שיכנסו ולעשות כל התקבולות שיכים לזה עד שיזכה לבה לפני המלך כפי מדרגתו אם לכנס לחצר

המלך או לבית או להיכל וכו' כד ש"איר בו המלך פניו המאירות, אבל בשאחד מאנשי המלך חולה ומטל על ערש דוי, רחמנא לצלן, אזי כשנתעוררין רחמי המלך להחיותו מאור פניו, אזי מכרח המלך לילך אצלו לביתו להאיר בו פניו ולהחיותו וזה בחינת שכינה למעלה מראשותיו של חולה וכנ"ל וזה בחינת חנכה ופורים שהם מועדים קדושים שנתנו לנו להחיותנו כיום הזה בימי הגלות המר שכנסת ישראל נקראת חולה, כמו שכתוב בזהר הקדוש בבחינת סמכוני באישיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני ומעצם חלייני הפכר אין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניו בשלש פעמי רגלינו לכנס לביתו הקדוש שהוא הבית המקדש לקבל אור הפנים, כי מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו וכו' ואין אנו יכולים וכו' על-כן חמל עלינו בעל הרחמים ברחמי העצומים והוסיף לנו שני הימים הקדושים האלו, שהם חנכה ופורים שתקנו לנו הצדיקים הגדולים, שהם אנשי כנסת הגדולה, כדי להמשיך לנו אור הפנים לתוך ביתנו בתקף גלותינו שיזכה כל אחד בביתו בחנכה להדליק נר חנכה, שהוא בחינת אור הפנים, בחינת (תהלים קד) להצהיל פנים משמן, שזהו בחינת השגת אלקות כנ"ל וכן בפורים כל אחד ממשיך על עצמו בחינת קבלת התורה שמקבלין אז בכל שנה בתקף הגלות בבחינת (אסתר ט) קימו וקבלו, ועל-כן חנכה ופורים הם בבחינת רגלין, (כי הם בחינת נו"ה שהם בחינת רגלין, פי' דוע). וזהו בחינת מצות בקור חולים שהמצוה ברגלין, הינו בחינת הנ"ל שהשם יתברך מרחם עלינו והולך לבקרנו ומאיר לנו פניו הקדושים בתקף גלותינו שאנו חולים כאלה כאשר יודע כל אחד בנפשו והוא ברחמי מבקרנו ומחיה אותנו באור פניו הקדושים על-ידי קדשת הימים הקדושים האלו שנתנו לנו, שהם חנכה ופורים, שהם מועדים קדושים בימי החול, שהם בחינת ימי הגלות, שאז אין בנו כח לעלות אליו לבית המקדש לקבל מאור הפנים, רק הוא יתברך ממשיך לנו אור הפנים לתוך ביתנו כדי להחיותנו על-ידי הצדיקים הגדולים האמתיים שבכל דור שהם עוסקים בתקוננו, שהם משתדלים ביותר להחיות החולים ביותר וכנ"ל:

(טו) וזה בחינת מה שמסבבין העניים בחנכה לקבל מעות חנכה, זה בחינת הארת פנים מלמעלה שהשם יתברך מאיר פניו לנו לתוך ביתנו כנ"ל, כי אי אפשר לקבל אור פני מלך חיים כי אם על-ידי הצדקה, כמו שכתוב (תהלים יז), "אני בצדק אחזה פניו" ועל-כן ברגלים שצריכין לעלות לרגל לבית המקדש לקבל אור הפנים, על-כן צריך איש כמתנת ידו להביא עולת ראיה, כמו שכתוב (דברים ט"ז), "ולא יראה את פני ה' ריקם וכו'" אבל ברגלים שצריכין לעלות לבית ד' לקבל אור הפנים צריכין להעלות הקרבן, שהוא נדבת לבו בחינת צדקה וצריכין לטרוח בו להעלותו לבית ה', אבל בחנכה באים העניים לתוך הבית, שהם מאנין תבירין דילי' (זהר יתרו דף פו) שבהם שכינת אור פניו, כמו שכתוב (ישעיה נז), "אשכן את דכא" ועל-כן כשהשם יתברך אוהב את אחד ורוצה להאיר לו פניו שולח לו עני לזכות בו, כמו שכתוב בזהר הקדוש (יתרו דף פו), מאן דקדשא בריד הוא רחים לי' שדר ליה דורונא מספנא ועל-כן בחנכה, שאז הוא בחינת שהשם יתברך מאיר פניו לתוך ביתנו, על-כן ברחמי שולח לנו העניים לתוך ביתנו כדי לזכות בהם כדי לקבל על ידם אור הפנים שמאיר אז לתוך ביתנו וכנ"ל: